

γάστρος ὁ, Λευκ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Στερελλ. (Μεσολόγγ.) — Κ. Στασινόπ., Μεσολόγγ. 1, 284 Κ. 'Αναμιάδ., Θαλασσ. 'Εγκυκλοπ. 2, 186 γάστρος Στερελλ. (Μεσολόγγ.) γάστρους 'Ηπ. (Δωδών. Ζαγόρ. Κοπάν. Κατσαοχώρ. Χουλιάρ. κ.ά.) Σάμ. (Τηγάν.) Στερελλ. (Εύρυταν.) 'Εκ τοῦ οὗς. γάστρα. Διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ γένους, βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 120. 2, 112. Πβ. καὶ Βυζαντ. γάστρον, τὸ = εἶδος ὑδρίας (Δουκ., ἐν λ. νεμπότης). Εἰς τὸν τύπ. γάστρος ὑπόκειται ἀσφαλῶς παρετυμολογία ἢ συμφυρμός πρὸς τὸ 'γγαστρώνω, ὁ ἰδ.

1) Γάστρα 1, ὁ ἰδ. 'Ηπ. (Δωδών. Ζαγόρ. Κοπάν. Κατσαοχώρ. Χουλιάρ. κ.ά.) Στερελλ. (Εύρυταν.): Δὲν ἔχ' κατ' οὐ γάστρους κὶ δὲν γαλουπῆθ' κὶ τοῦ φουμι 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Βάλ' τοῦ γάστρου 'ς τὴ φουτιὰ αὐτόθ. 2) 'Ο ἰχθύς κέφαλος ὁ λεπτόρρυγχος (mugil saliens), τῆς οἰκογενείας τῶν μουγιλιδῶν (mugilidae), ἰδίᾳ τὸ θηλυκὸν αὐτοῦ, ἐξ οὗ ἐξάγεται ἀβγοτάραχον Λευκ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Σάμ. (Τηγάν.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) — Κ. Στασινόπ., ἐνθ' ὅν. Κ. 'Αναμιάδ., ἐνθ' ὅν. Συνών. κούτουλας, μπάφα.

γαστροσκοπέλλα ἡ, ἀμάρτ. 'ουαστροσκοπέουα Νάξ. (Φιλότ.)

'Εκ τῶν οὗς. γάστρα καὶ σκουτέλλα.

Μεγάλη πηλίνη λεκάνη: Φέρτε τὴ 'ουαστροσκοπέουα νὰ βάλωμενε τὸ ξύουα μέσα, νὰ τὸ φάμενε.

γαστρούδιν τό, Κύπρ. γαστροῦ'ιν Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὗς. γαστρί καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦδιν, δι' ἣν ἰδ. -οῦδι.

'Οστρακον, θραῦσμα πηλίνου ἀγγείου: 'Εσύναξα κάμποσα γαστρούδκια τς' ἐβαλά τα τὸ ἕνα πὰ 'ς τὸ ἄλλον. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαστρί 3.

γαστρούλα ἡ, Ζάκ. Πελοπν. (Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Αχυρ. Περίστ.)

'Εκ τοῦ οὗς. γάστρα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦλα.

1) 'Η μικρὰ «γάστρα», δι' ὁ ἰδ. γάστρα 1 Στερελλ. ('Αχυρ. Περίστ.): "Ερρ'ξα τοῦ φουμι 'ς τὴ γαστρούλα Περίστ. β) Μεταφ., ἡ κατὰ τὸν χορὸν ἐκτελούμενη ὑπὸ φουστανελοφόρου κυκλικῆ στροφῇ μετὰ κάμψεως τῶν γονάτων, ὁπότε ἡ ἀνεμιζομένη φουστανέλα λαμβάνει τὸ σχῆμα «γαστρούλας» Στερελλ. ('Αχυρ. Περίστ.): Κάρι κὶ κανιὰ γαστρούλα (προτροπὴ πρὸς χορευτὴν) 'Αχυρ. 2) 'Η μικρὰ «γάστρα», δι' ὁ ἰδ. γάστρα 6 Ζάκ. 3) Γαστέρα 4, ὁ ἰδ. Πελοπν. (Μάν.) || 'Ασμ.

Μόνε γαστρούλα ζηλευτὴ μὲ τ' ἀσημένιο χέρι, πῶκανε κρύσταλλο νερό, χειμῶνα καλοκαίρι (ἐκ μοιρολ.) 4) Εἶδος ἀγρίου χόρτου Στερελλ. (Αἰτωλ. Περίστ.)

γαστροψώμι τό, 'Ηπ. (Θεσπρ.) γαστροψώμ' 'Ηπ. (Δωδών. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὗς. γάστρα καὶ ψωμί.

'Αρτος ἐψηθεὶς διὰ τῆς «γάστρας», δι' ὁ ἰδ. γάστρα 1.

γαστρώνω (I) Νάξ. (Τσικαλαρ.) Μέσ. γαστρώνουμι Μακεδ. (Κοζ.)

'Εκ τοῦ οὗς. γαστρί ἢ γάστρα.

1) 'Ενεργ., τοποθετῶ στῶμα ἀπὸ θραύσματα ἀγγείων, ἀπὸ «γαστριά» (βλ. γαστρί 3), ἐπὶ τῶν πρὸς ὀπτησιν ἀγγείων, δι' ὧν ἔχει προηγουμένως πληρωθῇ ἡ κάμιнос (εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀγγειοπλαστῶν) Τσικαλαρ. 2) Μέσ. με-

ταφ., κάθημαι ἀναπαυτικῶς καὶ ἀμερίμνως Κοζ.: Τί γαστρώθ' κὶς ἔτσ'; Συνών. στρογγυλοκάθομαι.

γαστρώνω (II), βλ. 'γγαστρώνω.

γάτουλο τό, 'ΑΚρήτ. γάτουλας ὁ, Ζάκ. — Γ. Ξενόπ., Ζακυθιν. μαντήλ., 110 Κακὸς δρόμ., 15 γάδουλας Κύθηρ. γάδουλας Κύθηρ.

'Εκ τοῦ 'Ενετ. gatolo = ὑπόνομος.

1) 'Υπόνομος, ὁχετὸς Ζάκ. — Γ. Ξενόπ., ἐνθ' ὅν.: Βουλῶσανε οἱ γάτουλοι καὶ ξεχείλισε ἡ Πλατεία Ρούγα Ζάκ. — Τὸ καντούνι τους ἦταν αὐλακωμένο καταμεσῆς ἀπὸ τὸν ὁχετό, τὸν ἀπαίσιο γάτουλα, ξεσκέπαστο Γ. Ξενόπ., Κακὸς δρόμ., ἐνθ' ὅν. β) Οἰαδῆποτε αὐλαξ πρὸς διοχέτευσιν ρέοντος ὕδατος Ζάκ.: Ν' ἀφήσης γάτουλους 'ς τσί λιθιές νὰ μπαίνουν τὰ νερά (λιθιές=μανδρότοιχοι ἐξ ἀργῶν λίθων). γ) Λάκκος περιέχων ἀκάθαρτα ἢ βορβορώδη ὕδατα Κύθηρ. 2) 'Υδραγωγεῖον ποσίου ὕδατος κατεσκευασμένον ἐκ πηλίνων σωλήνων 'ΑΚρήτ.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Κάτολας Κρήτ. (Χαν.)

γάττα ἡ, κοιν. γάττα Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ποτάμ.) κάττα πολλαχ. καὶ Καππ. ('Ανακ. 'Αραβάν. Γούρτον. Φλογ.) Πόντ. ('Αργυρόπ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) κάτ-τα Εὐβ. ('Ανδρων. Κουρ. 'Οξύλιθ. κ.ά.) κάτ-θα Κάλυμν. Κάρπ. Κάσ. Κῶς Ρόδ. Σύμ. Σχιν. Τήλ. κάτσα Μέγαρ. Πληθ. κάττες τά, Πόντ. (Οἶν.) κάττας τά, Πόντ. ('Αργυρόπ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ Βυζαντ. γάττα καὶ κάττα, ὁ ἐκ τοῦ μεταγν. Λατιν. catta. Βλ. καὶ γάττος.

1) Τὸ γνωστὸν οἰκοδῖαιτον θηλαστικὸν γαλῆ ἢ αἰλουρος ἢ κατοικίδιος (felis domestica), τῆς οἰκογενείας τῶν αἰλουριδῶν (felinae), κυριολεκτικῶς μὲν τὸ θηλυκὸν αὐτῆς, καταχρηστικῶς δὲ καὶ συνήθως πᾶσα γαλῆ ἀνεξαρτήτως γένους κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. ('Ανακ. 'Αραβάν. Ποτάμ.) Πόντ. ('Αργυρόπ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.): 'Η γάττα νιαουρίζει - 'Εχω μιὰ γάττα ζημιάρα - Πόσες γάττες ἔχετε 'ς τὸ σπίτι; κοιν. 'Εχουμι ἕνα σουρὸ γάττις Εὐβ. ('Ακρ. κ.ά.) 'Η κάττα μας ἔκανε γατσουλάκια Κρήτ. (Σέλιν. κ.ά.) 'Οτι νὰ ἐννήση ἡ κάττα σας, νὰ μοῦ δώσετε θέτε κ' ἐμένα 'να γατσουλάκι Νάξ. ('Απύρανθ.) Νίβγεται ἡ κάττα μας, μουςαφίρ'δεις 'ὰ νὰ 'ρτ'να Θράκ. (Σαρεκκλ.) 'Εχουμε μιὰ κάτ-τα τσαὶ τρία κατ-τάτσια Εὐβ. (Κουρ. κ.ά.) 'Η κάτ-θα μου ἦκαμεμ-βένδε κατ-θάτδια Κῶς Εἶδεν ὁδρός της μιὰ γάτ-θα Σύμ. || Φρ. Τὰ πᾶνε σὰν τὴ γάττα μὲ τὸ σκύλλο (ἐπὶ τῶν διαρκῶς διαφωνούντων ἢ ἐριζόντων) κοιν. Οὔτε γάττα, οὔτε ζημιὰ (ἐπὶ ἐσκεμμένης ἐξαφανίσεως παντὸς πειστηρίου ἐνοχῆς) κοιν. Κάθεται σὰν τὴ βρεμένη γάττα (ἐπὶ τοῦ ἐμφανῶς ἐνόχου κακῆς πράξεως) κοιν. 'Αμον μαλαγμέντσα κάττα (συνών. τῇ προηγ.) Πόντ. (Χαλδ.) Εἶναι ἐφτάφυχος σὰ γάττα (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ὀργανισμὸν ἀνθεκτικὸν εἰς τὰς ἀσθενείας) σύνθηθ. 'Αμον τὴν κάτταν ἐφτὰ φία ἔχει (συνών. τῇ προηγ.) Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) 'Επιασε τὴ γάττα ἀπὸ τὰ νύχια (ἐπὶ τοῦ ἀποτυχόντος εἰς οἰκονομικῆς φύσεως ἐπιχείρησιν) πολλαχ. Σκίζει τὴ γάττα (ἐπὶ τοῦ συνηθίζοντος νὰ ἐκφέρῃ ματαίας ἀπειλὰς) πολλαχ. Τὰ σκεπάζει σὰν τὴ γάττα (ἐπὶ τοῦ συγκαλύπτοντος ἐντέχνως τὰ πειστήρια τῆς ἐνοχῆς του) πολλαχ. || Παροιμ. φρ. Τρώει ἡ γάττα ψάρια; (ἐπὶ περιττῆς ἐρωτήσεως) πολλαχ. Δὲ ρωτοῦν τὴ γάττα ποῦ θὰ βάνουν τὰ ψάρια (ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀπευθυνομένων πρὸς οὓς ἀκριβῶς δὲν χρειάζεται) πολλαχ. Πίνει ἡ γάττα ξίδι; (ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης ἢ ἐκ

